

KOLOZSVÁRI KÖZLÖNY.

SZERKESZTŐI LAKÁS:

Széchenyi-téren, a hidkaputól kiment balra a 26. szám alatti ház emeletében.

Megjelen a lap hetenkint 3-szor u. m. kedden, csütörtökön és szombaton délelőtt. Ára évi nyolcra 3 ft. 6. Hirdetési ár: 6 hasábas sorért 1-ör 7 kr., 2-ör 6 kr., 3-ör 5 kr. o. 6. s minden hirdetés után 30 kr. bélyegdíj. Elkészítés s hirdetés a kiadó-hivatalnál kezelik. A „nyiltér” cikkek sora után 20 kr. előleg befizetése mellett a szerkesztőséghez csimrendő.

KIADÓ-HIVATAL:

Középutca, STEIN J. könyvkereskedése.

Kolozsvár, sept. 10. 1866.

(D.) A lapok nagyon mohón kapták a döntő körökből kiszálló híreket a ministerium kinevezetéről, s azon positivitás, melylyel már a kinevezett személyiségeket is megjelölték, úgy látszik, hogy ekkor nem volt igazolva az események által.

De ha a lapok annyi kellemetlenséget okoztak korai híreikkel, hogy a közönség kíváncsiságát felcsiklandozván, a közönségnek a várakozásbani türelmét kifárasztani segítették, másrészt az újabb törekvések ki-hirdetésének megvolt az a haszna, hogy egy magyar ministerium eszméjéhez az európai közvéleményt képviselő sajtó is hozzá szólott.

Örvendekes lehet reánk magyarokra nézve, hogy a porosz, francia, angol és olasz sajtónak legtekintélyesebb községei elismerik és osztják azon nézetet, hogy Austriát sem centralisticus, sem foederalisticus alapokon újra szervezni nem lehet; s minden értelmes európai publicista a történelmileg is létező s az idők menetén rendszeresen fejlett dualismust tartja azon rendszernek, a mely által ezen birodalom jövőjét egyedül lehet biztosítani és megszilárdítani.

„Austria magyar — mondja a „Star” — a királyság azelőtti megaláztatása csak előjátéka volt a jelenlegi diadalnak.”

Habár e lap nagyot mond s Austriát tenni magyarra legkevésbé juthat a magyarok eszébe, s habár a magyarok jogérzetének diadalá még csak az ígéretek földjén áll: annyi azonban világosan kitűnik, hogy az összes monarchia erejének súlypontját ma a magyar nemzetben látjuk, s ez igen természetes is, mert ez azon egyedül compact nemzeti elem, mely minden külső gravitációktól menten saját egész compact erejével alapított meg s tart össze egy királyságot, mely szerencsés fekvésénél fogva az európai egyensúlynak egyik lényeges alkatrészét képezi.

A „France” szintén több cikkben fejtegette már a birodalom körülményeit, s ennek szerencsés kifejlésére nem lát más módot, mint a dualismust s a magyarok szabadelvűségére fektetett alkotmányos fejlődést. Emeljük-e, hogy a porosz lapok politikai eszméinek nagy, előpéldánya, Bismarck már rég kimondá, hogy a birodalom súlypontja Budapest, senki sem akarta ezt elhinni még akkoron, ma azonban, midőn Bismarck politikáját nagy tények s nagy eredmények követik, ezen általa kimondott igazságot egy mélyebben gondolkodó politikus sem hozhatja kétségbe.

Német-, Francia-, Angol-, Olaszországokban, valamint Svájcban a magyar ministerium kinevezésének híre a lapok s így kérdésen kívül a közvélemény által is méltányos részvétellel találkozott, s semmi kétségünk nem lehet abban, bármennyire kíváncsiak felülmúlni apró ellenségeink, hogy a magyar nemzet szabadelvűsége, műveltsége megpróbált s meg nem törhetett alkotmányseretete által az európai nemzetcsalád egyik fontos tagja gyanánt van elismerve, s királyságunk, melynek integritását évezreden át vérünkkel, vagyonunkkal fentartottuk, éppen nem soroztatik azon haldokló országok közé, melyeknek véghagyományát szomszéd nemzetiségek leshetnek.

A magyar nemzet európai tényező, s a magyar királyság elismert országterület, s csak kebli foederalisták azok, kik Austriával együtt a magyar királyságnak is ethnografiai felosztásáról speculálnak; de e czélok józan politikuskoknál visszhangra éppen nem találhatnak.

A „France” egyik legutóbbi cikkében tüzetesebben szól ezen kérdéshez, s a többiek közt ezeket mondja:

„Ha Austria belügyeiről rosszul értesült hírlapok a foederalismust ajánlják, mint a legjobb kormányzati formát, elfeledik, hogy a legkülönbébb nemzetiségek vegyesen laknak Austria valamennyi országaiban. Hogy tehát a nemzetiségi foederatio elve keresztülvithessék Austriában, új ethnografiai felosztást kellene előbb eszközölni, mi már azért is lehetetlen, mert maguk a foederalisták a történeti jogra hivatkozva, az egyes tartományok integritását fenn akarják tartani.

„Két nagy tömb létezik, mely történet és szokások által van egymástól elkülönítve, a Laj-

thán inneni s tuli tömbök. Már 1848 előtt is e két tömb külön volt összpontosítva, s e kettős összpontosítás képezi a dualismus eszméjét, mely Austria regeneratiojára nézve javasolt minden panaceaák közt legmértékbe tekintetbe vételre.

„E dualismus ellen az északi szlávok képeznek ellenzékelt, igaz; de mint már máskor megjegyzém, csak a lengyelek és délszlávok érdemelnek a szlávok közt komoly figyelmet.

„Hagyják meg a lengyeleknek nemzeti újászületésük reményét, akkor meg lesznek mindennel elégedve, s képviselőiket elküldendik akárbová Austria kiváncs. Egyébiránt Lengyelország helyreállításának eszméje sehol sem népszerűbb mint Magyarországon.

„Mi Horvátországot illeti, maguk a magyarok könnyen rábíráhatók arra, hogy annak széles autonómiát engedjenek. (Ez meg is van.)

„A haladás szempontjából Magyarország szabadelmü pártja teljes bizalmat érdemel. Politikai értelmiségének kiváló jeleit adta; szabadelmü irányt fogva az követni, s ez által jótékony hatást gyakorolva a mi tömbünkre.

„De lássuk valjon a magyar liberalis párt megelégednék-e helyesen körülvalozott országautonómiával, nem kívánna-e personalis uniót, mely meg nem volna adható a nélkül, hogy az egész ne veszélyeztessék. Ha a dualismus e főponton engedékenynek fog mutatkozni; ha vegyes bizottmány alakításába egyez, melynek küldetése fogna lenni a közügyeket kezelni, s melynek élén egy főministerium állna, míg a két külön tömbnek külön miniszterei volnának, a monarchia szükségével össze nem függő közigazgatás, igazság, tan- és pénzügyeket illetőleg: bizony mondhatni, hogy ily dualismus a monarchia szükségének s boldogságának legjobban megfelelne.”

Az e cikkben átvonuló szempont az, melyet általában az európai elfogulatlan lapok helyzetünket s teendőinket felfogják, s hogy a magyar törvényhozás is nem más, mint ezen irányban haladt, azt eléggé kitüntette felirataiban, a horvát küldöttséggel felelkezésében és a 15-ös bizottmány többségének köz-kézen forgó munkálataiban.

A ministeriumról mind határozottabban hozott hírek meggyőzhettek mindnyájunkat arról, miképp a döntő körökben a magyar királyságot megnyugtanni s kielégíteni törek-szenek; s az európai lapokban kifejezett vélemények csak bátoríthatják ezen törekvést, s egyszersmind utasítják a magyar nemzetet arra, hogy politikai értelmisége s szabadelvű jelleme már is jótékony hatást gyakorolván az európai nemzet-tömbökre; biggadságát, mérsékletét s szabadelvűségét semmi tulke-csegtető vagy csüggesztő kilátásoknak fel ne áldozza. Maradjon a mi volt, tisztelje a törvénynek, védője az alkotmánynak, barátja a nem ugyan a véres catastrofik utáni nagy változásoknak, de igen a rendesen és észszerűleg folyvást fejlődő előhaladásnak s józan reformoknak.

Nem a világhódító nagyság vár reánk, nem is az, hogy törvényeket szabjunk Európának, de ha szükkeblűség nélkül és bátran álljuk meg a tért, úgy az anyagi mint a szellemi megpróbáltatásoknál vár annyi jóllét reánk, a mennyit saját független és történelmi országában egy jóra való nemzet elérhet; s a mit így a magyar nemzetnek elérni sikerül, abban mindazon apróbb néptörzsekkel, kik törekvéseiben s küzdelmekben mint vele közös haza polgárai, őt híven segítik testvérileg osztozni természetesen kész leend.

Az ázsiai cholera.

(Kafka, Bähr és Hirschel után.)

A cholera időről időre már évek óta Európában is járványosan lép fel. Mindazon eseteket, melyek ily járványon kívül, elszórva (imitt-amott) fordulnak elő — ha még oly nagyon hasonlítanak is a cholerahoz — nagyfokú ál-cholera (cholerine), de nem valódi cholera (cholera) vagyunk kénytelenek tartani.

A cholera lényege mindaddig ismeretlen; fő-jelensége azonban a vér vizenyős részeinek gyors átizzadása a bőrszövetbe, mi által a vértömeg be-sűrűsödése s ennek folytán szívtűrés áll elő.

A cholera előidéző fertőző anyag a legújabb vizsgálódások szerint a cholera-betegek ürülékeinek szétbomlása által képződik. E szerint a cholera egyik helyről a másikra elhurokolható. Hogy ragá-

lyos is-e egyszersmind: az még eddig nincs el-döntve.

A cholera nem kimél sem kort, sem nemet s különösen alája vannak vetve oly egyének, kik rendetlen vagy kicsapongó életet visznek. A fertőzést nagyban elősegítik a gyomor és bélhurut, kedély-bajok (bánat, aggodalom, felindulás stb.), meghűlés és gyomorrontás.

A cholera kórjelei és lefolyása.

A kórban két időszakot különböztet meg, t. i. a cholera-rohamot és a visszahatást (reactio), mely a cholera-roham után áll be.

A cholera-rohamot rendszeren a cholera-hasme-nés vagy a cholerine szokta megelőzni.

A cholera-hasmenés többnyire rögtön lép fel. A ürülékek big, sárgás-zöld vagy barnás, bélsá-ral vegyült, nem nyákos folyadékból állanak. Ezen ürülékek 24 óra alatt 2—8 ig emelkedhetnek s több-nyire hascsikarás, korgás, puffadás, étvágytalanság s gyöngeség kísérik. Az ily hasmenés néha magá-tól megszűnik, a nélkül, hogy súlyosbba válnék, legtöbb esetben azonban a cholera szilidebb jelen-ségei is föllépnek mellette, mely jelenségekből aztán kedvezőtlen viszonyok közt a valódi cholera fejlőd-hetik ki.

A cholerine gyakori savós, később rizs-vízhez hasonló ürülékekből áll, melyekhez hányás, égető szomj, szerfölötti gyöngeség, a végtagok hidegsége, sőt ikragörcsök s hügyrekedés is csatlakoznak, a nélkül azonban, hogy a vér sűrűsödése s így a szív-tűrés állna be, mely a valódi cholera-t jellegzi. A cholerine magasabb foka a cholera fertőztetésnek, mint a cholera-hasmenés s így könnyebben is fej-lődhetik ki belőle a cholera, mint az utóbbitól.

A valódi cholera-roham (cholera asphyctica, algida, cyanotica) legtöbb esetben a cholera has-menésből vagy cholerineből fejlődik ki. Maga a roham rögtön (többnyire éjjel után vagy korán reg-gel) szokott fellépni. A big (szín és szag nélküli) székelés és hányás gyorsan következnek egymás-ra s az arc eltorzul. A kihányott tömeg eleinte étel-maradékokat, később vizenyős, savós folyadékot tar-talmaz. Az ürülékek rendkívül bőveek, bigak, rizs-vízhez hasonlóak s erőszakosan löknek ki a bél-csatornából. A hányás és székelés gyakoriságával az erő is fogy (gyakran az ájulásig), a szomj kínzó és olthatatlan, bár az ivás azonnal hányást idéz is-mét elő; a beteget nagy rettegés lepi meg, melle nehez, lehelete hideg, az ikrában, néha a czomb-ban, karban és hasizmokban is görcsök lépnek fel, a hang elhal, az arc, ajak s végtagok elékélnének, a szem becsik, kékes karimával környezett, az orr hegyessé válik, az arc, nyelv és végtagok hide-gek s az érverés alig érezhető. E mellett a felbőr ruganyossága elvész, s ha ráncba szedjük azt: úgy marad. Az öntudat zavartalan; a beteg fülzú-garólról, szorogó érzetről a szivgödörben, elhomályo-sodásról a szem előtt s szédülésről panaszkodik (különösen, ha fel akar támaszkodni az ágyban); végre a hügyelválasztás is teljesen megszűnik s az ürülékek önkénytelenül mennek el.

Javulás s utána teljes gyógyulás a cholera minden egyes időszakában bekövetkeztetik, még akkor is, midőn a beteg már a legvégsőbűz közel látszik lenni.

Ha a cholera-roham tetőpontja nem öli meg a beteget, akkor a második t. i.:

A visszahatás (reactio) időszaka áll be. Ez vagy kedvező (teljes), vagy nem kedvező (hiányos). Az első esetben felgyógyulás jö létre, az utóbbitól pedig rendszeren a cholera-áltagymáz (cholera-typhoid) lép fel, mely a cholera utóbetegségének tekintendő.

A kedvező vagyis teljes reactio (az ugynevezett jó jelek) következik: a cholera-symptomák mindinkább gyengülnek vagy egyszerre megszűn-nek, a test hőmérséke (melege) visszatér, a test kékes színe eltűnik, langyos izzadás áll be, az ér-verés lassabb és teltebb lesz, a szomj szűnik s a vizezés megindul. (Egyik főjele a kedvező reac-tionak.)

A nem kedvező, vagyis hiányos reaction-nál a test hőmérséke egyenetlenül tér vissza, (ugyanis a fő és test forró lesz, míg a végtagok, a nyelv s az arc hidegek maradnak), a cholera jelenségek (különösen a kiürülések) nem szűnnek meg teljesen, a szomj égető, az érverés gyors és gyönges, a beteg erőtlen s a hügyrekedés tovább tart. (Az ugynevezett rossz jelek.) Ezen jelenségek folyama alatt aztán lassanként a cholera-áltagymáz fejlődik ki.

A cholera-roham rendszeren igen gyorsan és vérszenen foly le; sok beteg pár óra alatt áldozatul esik e járványnak, néha azonban két három napig is eltart.

Rendszabályok a cholera-járvány

alatt. Rendes életmód, egyszerű s tápláló eled-lek; elkerülése mindazon tényezőknél, melyek a testre gyöngítőleg képesek hatni (túláságos szellemi munkálkodás, lehangolt kedély, harag, stb.) a sze-szes italok mellőzése, kivéve a hamisítatlan vörös bor mértékletes használatát, mely a járvány alatt ajánlható, tartózkodás mindazon eledlektől s ita-loktól, melyek hasmenést okozhatnak (gyümölcs, zöldség, ki nem forrott italok, sok víz-ivás), öriz-keedés a felhevülés s meghűlésről. A mire szinte különösen kell figyelni, az: hogy semmiféle has-menés — mely a járvány alatt mutatkozik — ne hanyagoltassék el, mivel előre soha sem vagyunk képesek meghatározni, valjon egyszerű bélhurut-e, vagy cholera-hasmenés, melyből aztán a valódi cho-lera fejlődik ki. Fődolog azonban, hogy a cholera-betegek ürülékeinek eltávolítására s ártalmatlanná tételére nagy gond fordítsassék. Fentebb említettük, hogy igen valószínű, mikép a cholera előidéző fer-tőző anyag a cholera-betegek ürülékeinek szétbom-lása által képződik. Az ápolók első teendője legyen tehát ezen ürülékeket vas-vitriol oldattal (egy fon-tot öt itcze vízben felolvasztva) leönteni s a beteg-szobából azonnal eltávolítani. (Ha lehet, gödörbe, mely földdel ismét behányandó.) Végre a beteg szennyes ruhát, melyekre ürülék tapadt: azonnal chlormeszes vízbe dobaodók. Ajánlatos, hogy az ápoló többször felváltassék, s hogy egészségesek ne menjenek oly házakba, hol cholera-betegek fek-szenek.

A járvány alatt hasznos a gyomor és has fe-llett gypot szövetet (Flannel) viselni. Sokan egy (vásznonba varrott) rézlemez hordását is ajánlják, mely sinóron függ le a nyakról a szivgödörre. Ezt azonban le kell tenni, ha az egyén a cholera-t meg-találna kapni s gyógykezelési magát.

Gyógykezelés. A homeopathia e rettenetes betegségben minden eddig ismeretes gyógy-módot tulzáróval fényes eredményei által, minek egy-részt nagy híret s gyors elterjedését is köszönheti, mert míg az allopathia vagy más gyógymód alkal-mazása mellett a cholera-betegek közül 50%, tehát fele hal el, addig a homeopathia mellett csak 5%, tehát huszadrésze esik a járvány áldozatául. Ezen huszadrész is többnyire oly betegeket foglal-magában, kik vagy későn folyamodtak a homeo-pathiához, vagy az allopathicus kezelés után vétet-tek át. Ha a cholera-t majd mindig megelőző has-menés vagy cholerine el nem hanyagoltatik, hanem hasonszerű szerelést véteit igénybe: a cholera legtöbb esetben ki sem tör a betegre.

Mily áldás és vigasz ez oly nyavalyában, mely ezer meg ezer családot foszt meg szeretteitől!

Az ide csatolt cholera-gyógyszerár szereznek helyes megválasztására nézve következő útmutatá-sok szolgáljanak sinórmértékül:

1. Arsenicum album. A cholera roppant gyors és veszélyes formában, midőn az majd min-den előzmény nélkül azonnal mint cholera-roham lép fel. Gyors kimerültség. Az érverés megszűnik, míg a szivverés heves. Lég utáni kapkodás. Rette-netes félelem. Ördös hánykodás. Iszonyu szomj, míg a legesekélyebb vízmennyiség is kihányatik. Égető fájdalom a gyomor és felhasban. Fojtó inger a hányásra s gyakori véres, bár csekély mennyi-ségű ürülések Teljes hügyrekedés.

2. Carbo vegetabilis. Főszere a cholera-roham tetőpontján. Az érverés és légzetet majdnem teljesen megszűnik. Hűdések állnak be (bélhűdés, önkénytelen ürülésekkel). Forróság nagy erőtlensé-gel. Vértorlódás a mell és agyban, rettegés, kábult-ság, vörös, izzadó arc, tapadó izzadás, a beteg közel van a legvégsőbűz.

3. Camphora. Oly esetekben, hol a hány-ingér, hányás és hasmenés még hiányzanak. Rög-töni erőtlenség, úgy, hogy a beteg nem állhat a lábán. Eltorzult arc. Beesett szem. Jéghideg és kékes arc. Félelem, mintha meg akarna fulladni. Kábultság s érzéketlenség. Értelhetlen nyöszörgés. Égető fájdalom a gyomor és torokban. Érintésre a szivgödörben fájdalom. Állkapocs és merev görcsök. Hideg nyelv és lehellet. Ikra fájdalmak. (Ezen szer adagolása alatt a görcsökben szenvedő testrészeket különleg is ajánlva van kámforszeszszel bedör-zsölni.)

4. Cuprum aceticum. Főszere a görcsök formájában a hűdés megelőzésére. Rángató görcsök az izmok- és tagokban. Önkivültség. A kéz- és láb-ujjak görcsösen rángatóznak. Állgörcs. Hallható kotyogás a nyelésben ivás után. Görcös, kínos készetetés a hányásra. Hasgörcs (kolika). A hasme-nés megszűnt, de tapogatásnál korgást lehet hallani a belekben, mi arra mutat, hogy az ürítés a bél-hűdés miatt nem jöhet létre. Érverés gyönges és felbhangyó. Hügyrekedés. Kék bőrszín.

5. Hydrocyanicum acidum. Kétségbeesett esetekben. A cholera-roham rögtön lép fel teljes erejével, úgy, hogy a roham kezdetétől a fejegető haláláig alig van pár órányi időköz. Életlenség. Verbomlás. Hangtalanság, kicsiny, alig érezhető érverés. Jéghideg test. Ránggörcsök. Heves csuklás. Közel álló hűdés a tüdő- és szívben.

6. Ipecacuanha. Főszere a cholera csekélyebb formáiban. A gyomorban petyhüdt érzés. Hídeg borzongatás, mely a gyomor és hasból sugárzik szét. Hányinger. Nyákos, zöldes, epés banyás, mely nagyobb fokú, mint a hasmenés. Az ürülékek vízenyűsösek, metsző fájdalommal a hasban. Ikragörce. Nyelv sárga, száraz. Heves szomj. Arz. sápadt. Lélekzet gyors, rövid. Nyugtalan, álmatlan. Különösen hasznos gyermekek- és nőknél, meghülés s gyomorrontás után, leginkább nyáron.

7. Opium. A cholera-tól félelem ellen. Egyébként igen hatásos a cholera-hasmenésben, midőn az ürülékeket fájdalmas bélösszehúzódság követik s a beleket, mint egyes csomókat a hasfalán át is lehet tapintani. Midőn a fájdalmak a köldöktől felmennek a gyomor felé s hányingert idéznek elő.

8. Veratrum. Főszere a cholera veszélyesebb formái s a valódi cholera-roham kezdete és kevésbé súlyos esetei ellen. Heves hányás és hasmenés. Nagy rettegés. Elhidegülés a testnek. Hídeg izadás. Összeesett arz. Hasgörcs. Ikragörce. Húgyrekedés. A bőrön képzett ráncz megmarad. Kékes bőrszín.

A cholera-roham alatt a beteget meleg takarókkal elhalmozni nem tanácsos, inkább ajánlatos a gyöngéd dörzsölés hídeg, nedves ruhával.

A szomjúság igen hídeg vízzel vagy jéglabdacokkal oltandó.

A szerek adagolására nézve következőket kell figyelembe tartani:

1. Bármely szerből 3 csepp jó fel egy fél pohár friss vízbe, mely jól összekevertetik.

2. A beadási időközöket a fennforgó eset többé vagy kevésbé súlyos volta határozza meg. Nagyon hevesen fellépő rohamoknál minden negyed vagy félórán nyújtandó az elkészített szer, — kevésbé veszélyes formákban, vagy ha a beteg már javulófélben van: 1—3 óránként vehet be, mindig egy evőkanállal egyszerre.

Ha valamely szer két órai adagolása után semmi javulás sem állna be: más szerhez kell nyulni.

Ha az opium a cholera-tól félelem ellen használtatik: reggel és este egy-egy csepp veendő be, egy kanál vízben felolvasztva.

Jegyzet. A bélhurut (hasmenés), melyből cholera-járvány alatt könnyen fejlődhet ki a valódi cholera: mindig 1—3 napig tart, s így elég idő van arra, hogy hasonlószerrel orvos segítye vételessé igénybe.

Egyébírát különös kíváncsra (oly esetekben p. o. midőn valaki — hasonlószerrel orvos hiányában — még az 1—2 napig tartó hasmenési stadium alatt sem számíthat segítyre) szinte 5 ft o. ért. beiktatása mellett, késő vagyok egy hasonlólag 8 szerből álló s a hasmenésre vonatkozó gyógy-szertert is elkészíteni és az illetőknek pontos utmutatással együtt bérmentesen megküldeni.

A cholera-roham után nem ritkán bekövetkező szokott cholera-typhoid okvetlen orvosi kezelést igényel. (Beküldetett.)

A cholera járványról észlelt statisztikai mozzanatok.

Az emberi életet kurtító, vagy sürt halálozást okozó minden tényező rendszeren visszas társadalmi állapotok szüleménye, de még a rendkívüli tüne-mények, melyek csak kivételesen hatnak pusztítólag, p. o. a cholera járványa legalább is sajnos bajnak tekintendő.

Tekintve az általános halandóságot Auszriában, szemközt Európának legtöbb kultus államai-val igen magas aránnyal találkozunk az utolsó évtizedben, minden 20 lélekre átlag egy haláleset számítható, e tekintetben Erdély a legkeveset pusztító halandósága 41 lélekre egy halálesetet számítva kedvező ethorografiai viszonyának tulajdonítható, annál sajnósebb tehát, hogy a cholera, mely az utóbbi időben, mint a birodalomban meghonosult kór nem jelenkezik, Erdélyt sem hagyta érintetlenül, ugyanis a cholera nálunk nemcsak 1854—55-ben, hanem utána való években is jóval több áldozatot igényelt, mint a többi örökös tartományokban, mert míg az 1854—59-ig terjedő hat évi időközben az egész birodalomban hányászekelés folytán elhunyt 296,305 egyén közt 179,195 a magyar tartomá-nyokra és 42700 a szorosan vett Erdélyre esvén a hat évi összes birodalmi cholera áldozatok, több mint kétharmad része a magyar korona tartomá-nyaiból került ki. Ugyanis: cholera folytán

birodalom.	magy. tartom.
1854	7,469
1855	281,322
1856	2,501
1867	1,563
1858	1,760
1859	1,744

Vagy összesen a birodalomban 296305, a magyar tartományokban 179195, tehát az összes cholera-áldozatok 67% -a, hogy a cholera pusztításai után való években rendszeren a normalis állapotnál

is kedvezőbb halandósági viszony szokott beállni, a természet az ember életbeni szenvedett vesztesé- get nemcsak megkettőztetett productivitás, hanem mérsékelt halálozás által is helyreállni töreked- vén, így például a cholera pusztításaitól bélyegzett 1855-dik évben 1.525.749 halt el a birodalomban, ellenben a reá következett évben csak 1.072.928 ug, hogy ha az előbbi summából a cholera foly- tán meghalt 281,322 le is vonatik, mégis 1856-ban még 171.247 egyénnel kevesebb hunyt el, mint 1855-ben, és e csökkenés az 1857-dik éven is tar- tósan mutatkozik, úgy, hogy a cholera szűlte vesz- teség már a legközelebbi két esztendő által több mint kipotolva volt.

Zakariás János.

Zárszó nt. Garda József urhoz.

M. Várárhely, sept. 4.

Szerény felvilágosításom után szivesen elhall- gatok vala, ha t. tanár ur annyira nem iparkodik másodsor is állításait beboronálni, egyfelől tehát egy pár szót ezért, de másfelől minthogy én va- gyok a kisebb, az illem parancsolja hátul mennem s betennem az ajtót.

Mindenek felett sietek tudtul adni azon fölfede- zésemet, hogy vitatkozásunkban szörnyűségesen el- tértünk a tárgytól, s igen könnyen akadhat ember, a ki itt történetesen a kancsal cséplőt vagy éppen Bodóné asszonyomat fogja emlegetni. Én két első felszólalásomban arról beszéltem, hogy a biblia- felék nem éppen a legfőbb tárgyak, s hogy a néptanítók a biblia mellett egyéb tárgyakat is ta- nítanak, ha nem akarnak felszegen „képzett” gyermekeket hozni a főtanodákba. A t. tanár ur is ezen tárgyról akar beszélni, s mégis a fél hasáb- nál hosszabb közleményében egy hang sincs, mely erről szólana, mely azt erősítené, hogy így van vagy nem úgy van, s hogy így legyen vagy ne úgy legyen!... E helyett a ciklik elején inkább csekély személyiségre építget holmit, mit én jó- szívvá elengedek, mivel ugy is már egyszer pálc- zát tört felettém.

A t. tanár ur dolgozatának többi része éppen ugy szól hozzám mint szóltat Péterhez vagy Pál- hoz, s már ha Péternek vagy Pálnak kedve van, tessék disputálni, nekem sem időm sem kedvem oly dologhoz, melyről beszélni egyszer sem kezd- tem volt. E helyett inkább kijelentem, hogy a vi- tatkozást részemről ezennel bevégezem, következő okok miatt:

1) Én oly csökönyös ember vagyok, hogy mint eddig, egy ezután sem tudnék állításaimból egy hajszálnyit is feladni; s t. tanár mint eddigi fel- szólalásai által nem győzt meg, átlátom hogy ezután sem lenne minden fázadozásainak sikere.

2) A t. olvasó közönség figyelme s a népta- nítók érdeke iránt sem tartozunk, úgy vélem, többé semmivel, minthogy az eddigiekből tisztán átlátják, hogy körülbelül hol áll az igazság.

3) Egyes emberre nézve hogy mennyi ered- ménye lehet eddigi fejtegetéseimnek, már eléggé tapasztalom, miokból a t. tanár urral szemben to- vább vitatkozni, eszembem jutván a magvetőről mondott példabeszédnek egy kis versecskéje, merő- ben haszontalan dolognak tartom!

Gergely Lajos.

Nagy Elek ajánlata a volt széke-lyi családokhoz.

(Folytatás.)

Az alezredes 2-dik századhoz tar- tozó családok: Albi helységben Barthos La- jos 69 ft 40 kr, Teleki Mózes 77 ft 40 kr, Bod- Tamás 56 ft 58 kr, Barabás Mihály 61 ft 12 kr; Dálnokot Szabó Imre 56 ft, Gáál Imre 70 ft, Veres László 53 ft 6 kr, Beke Zsigmond 69 ft 40 kr, Dezső Mózes 71 ft, András Lajos 60 ft 1 kr; Máksán Márk István 35 ft 6 kr, Márk Jó- zsef 68 ft, Gocsmán László 26 ft 54 kr, Antal Dávid 34 ft; Létzfalván Mihály Samu 58 ft 6 kr, Mihály Ferencz 72 ft, Kövér Sára 66 ft; Al-Cser- nátonon Duló Zsigmond 82 ft, Csiki Zsigmond 107 ft; Fel-Csernátonon Balog Antal 3 ft, Vég- András 54 ft, Füllőp András 59 ft 52 kr; Futas- falván Sándi Sára 82 ft, Pál Simon 62 ft 24 kr, Lukács Ádám 83 ft, Hamar Mihály 40 ft 24 kr, Bardocs Lajos 16 ft 20 kr, Fejér Gábor 90 ft, Lukács Antal 76 ft; Mártonfalván Tusa András 63 ft; Márkosfalva Csátó Antal 49 ft 40 kr, Szé- kely Sámuel 48 ft, Orbán Antal 16 ft 24 kr, Orbán József 43 ft 40 kr, Wolloncs István 31 ft 54 kr; Hatyolán Szabó János 70 ft 12 kr, Ká- ján József 32 ft 28 kr; Zabolán Kovács László 76 ft, Kónya Dániel 68 ft 40 kr, Nagy József 30 ft, Keresztes Elek 80 ft, Hadnagy Ignác 78 ft 42 kr; Páván Deák Ferencz 58 ft; Kovásznán Vajna Lajos 16 ft, Vajna László 42 ft 40 kr, Csutak Gáspár 76 ft 40 kr; Matisfalván Ferencz József 28 ft 18 kr; Páken Vida Sámuel 12 ft; Zagonon Csoma Lajos 61 ft 6 kr, Domokos Fe- rencz 16 ft, Kisantal János 51 ft 8 kr; Fel-Do- bolyon Szabó János 70 ft 48 kr, Székely Samu 46 ft, Bodola Dávid 13 ft 40 kr, Dobolyi Aron 12 kr, Nagy Elek 26 ft; Barátoson Porsolt Miklós 13 ft 12 kr, Veres Mihály 17 ft; Teleken Hat- házi Mózes 89 ft 24 kr, Sóós László 49 ft; Be- senyőn Kövér József 72 ft; Nagy-Borosnyán Bede János 49 ft 52 kr, Szabó János 55 ft 18 kr.

Harálon Szőke Tamás 28 ft; Albison Csomos István 29 ft 43 kr, Barabás András 65 ft 6 kr; Futásfalván Hamar Elek 17 ft 2 kr; Al-Csernáto- non Silvester Mózes 22 ft 41 kr; Hatyolán Ma- tis Károly 22 ft 12 kr; Máksán Dimény József 4 ft; Kovásznán Csutak József 10 ft; Zagonon Albu Mózes 88 ft 20 kr; Fel-Csernátonon Mihács Lajos 100 ft; Kovásznán Gáál László 20 ft. Az alezredes 2 dik századhoz tartozók summája 3,721 forint 25 kr. (Folytatjuk.)

Levelezés.

Kis-Borosnyó, július 28.

A kis-borosnyói ev. ref. egyház a székelőföld délkeleti részén legészlelő fekszik, melyen tul Oláh- hon felé több magyar nem lakik, magyar szó nem hallatik. Így ezen egyháznak a nemzetiség, nyelv s ev. ref. hitvallásunk, ha nem is védőbástyájának, legalább őrszemének kell lenni. De miképelejen meg helyzetének, a midőn 468 lelket számlál, s ennek is csaknem fele birtoktalan, a község s az egyház is egy pár évvel ennek előtte kiadásait alig bírta, s az egy gabona-termesztésen kívül nincs semmi keresetmódja.

Nemzeti s vallásos buzgalom melege fejté ere- jét ez egyház hiveinek, s e szűlte azt, hogy isko- láját vezérkönyvekkel, tan eszközökkel ellátta, a nevelésügynek pénz- s magtár alapot vetett, a fel- szabadult polgárok pedig megtakarított pénztáruk- ból fizetik minden gyermekért a tandíjt. Az egy- ház jövedelme szaporított, melyből mindamellett is, hogy a közelebbi években négy épületet emelt, évenkénti rendes kiadásai mellett meg is takaríthat. Ezenfelül alapította az ugynevezett tartaléktőké- t, mely az iskola s egyház mindennemű pénzeitől kü- lön kezeltetik s tökéssítetik.

Urastalára régi időtől fogva kenyeret és bort a Tompa-család adja, most jelenben azzal rokon- ságba lépett tagok adják.

A nevelés s a vallás iránti kegyeletet mutatja, mi- szerint a birtokos urak mind — azok közt azok is, kiknek nejeik nem egyháznak tagjai, sőt azok is, kiknek birtokuk van itt, de más helyt laknak — 12 kalangya gabonát fizetnek évenként az egyházi szolgáknak. Nemzeti és hazai intézeteknek a többek közt 2 tanodának 530 ft áldozott ez egyház népe. Járát 4 politikai, 2 szépirodalmi s egy divat, mind magyar lapokat. És mindezek által helyzetének ki- ván megfelelni.

A hivatás nemes jó indulatját mutatja az is, a midőn folyó év január havában egy véletlen tűz- vész mindennemű marháimból, gazdasági eszközeim- ből kipusztított, a hamvak még melegek vaának, az egyház tagjai, a község, egyház s a felszaba- dult polgárok pénztáraitak megnyiták felségelése- re, de ennél kétszerre többet sajátjaikból, összesen 300 ft o. é. meghaladó adományokkal segítettek fel. Nem sértem tán nemes szívű hallgatóimat, ha névszerint csak öv. t. Tompa Lászlóné urasszonyt emelem ki, ki maga egyedül 38 ftot adott.

Tisztársáim, nemes keblű keresztény feleba- rárok nyújtották szives adományaitak.

Minden rendű felsegítőim! fogadják önkéntes adományaikért forró hálás köszönetemet.

Albu Endre,

kis-borosnyói ref. lelkész.

Báznai fűrdő, augusztus végén.

Mint szűz leány szerényen rejtőzik Medgyes mellett egy erdő- és szőlőhegyektől koszorúzott kies völgyben a báznai fűrdőhely, melynek feles iblag és búzény tartalma vizei az eddigi tapasztalatok szerint különösen: a görvényben, mindennemű, fő- leg rögzött csúszban, közvényben, arezneuralgiá- ban, bujkoros bőrkütegekben, bőryavalyákban, pikkelyzuzmóban, máj- és lépdeganában, rögzött lábduzzadásban, izbetegségben, izvízkórságban, sá- pkorban, tagszélhűdés és kuczorodásban, bőrhátya- lobbau, ugy izom- és iszergyaladás után jó siker- rel használtattak és használtatnak.

Erdély oly gazdag a különböző ásványforrá- sokban, hogy itten a külföld majd minden gyógy- vizei föltalálhatók, csak alapos vegyész bonczola- tok és eszaktörvi vizsgálatok szükségesítetnek arra, hogy azoknak gyógyhatását megismertette s valódi kincsek az emberiség javára közhasznosításának. Nem tagadhatni, hogy eddigelő a kitűnőbb vizek vegyész bonczolata körül sok történet, de még ko- rántsem annyi, a mennyit részint a tulajdonosok, részint és főleg pedig a szenvedő emberiség érde- ke megkívánt volna. Ugy, de biztat a remény, hogy politikai viszonyaink kívánt rendeztével, jelesen egy alkotmányos nemzeti kormányzat mellett ezen köz- érdekű ügy is számos fontosabbakkal együtt len- dületet nyerve előhaladand és nem leszünk kény- telenek sem a bajorboni adelforrást, sem pedig a halti iblagvizet messziről és drágán ide szállíttatni, hol már csak a báznai bason gyógyforrások kül- és belsérveinkre ugyanazon hatást gyakorolni ké- psek.

A báznai ásványvizek három főforrásból több medencékbe fölfogva alagsorúvek által vannak ré- szint a meleg-, részint pedig a hideg-fűrdőintéze- tekkel kapcsolatba hozva, melyeket naponta szá- mos betegek külsőleg használnak, míg az egyik — a sziklaforrás — tisztán vagy vegyítve bensőleg is kitűnő hajtóerővel bír.

A fűrdőhely, mint egyházmegyei tulajdon, 1842 óta egy részvénytársulat által kezeltetik, mely a kezdet nehézségeivel küzdve, bérllőinek közremű- ködéssel igen sokat tett ugyan ezen helynek cél- szerű berendezésére, szépitésére; de még sok ki- vánni való van hátra, hogy hivatásának és minden kíváncsalaknak lehetőleg megfeleljen.

A jelenlegi bérllő Binder József egy vállalkozó szellemű, jó izléstű és áldozatkész medgyesi polgár, daczára a nagy haszonbérnek már is mindent meg- tett és elkövet, hogy ezen áldott fűrdőhelyet minél szélszerűbben berendezze, építse, szépitse, szóval egy jól berendezett fűrdőhelyiségg minden kellei- vel mielőbb ellátssa, hogy a közel, mint távol vi- dékekről mindenki örömmel siessen ide és kénye- lemmel használhassa az itteni gyógyforrásokat.

Legközelebbi valósulásra váró újítások len- nének: egy újdon építendő megnagyobbított szilárd anyagból meleg fűrdőintézet egy beüvezett elő- csarnokkal a várók és fűrdés után pihenők számára, a hideg-fűrdőintézetnek alapos megújítása, tagasbi- tása és lehetőleg a női helyiségnek távolabb tétele, zuhany-szerkezettel és mosdóvízzel ellátva, jelesen pedig a ragályosok és szemérmesek számára külön osztályokkal berendezve, egy fedett sétacsarnok építése, két végén olvasó- és gyógyvizivó szobával ellátva, — egy kiáltó szükségű vált ivóvízűtűnek lehetőleg a fűrdőhely közelében megújítása, — a dűsan feltörő égő gáznak alagsorúileg legalább a sétányok és fűrdők világítására alkalmazása, sőt ha lehetséges, a fűrdők melegítésére is fűlhaszná- lása, a sétányok nagytitása, a hegyi patak szabá- lyozása, sorompókkal ellátása és mindkét oldalon élőfákkal beültetése, a fűrdői és főleg az ide ve- zető közlekedési utaknak jobb karba hozatala és a szomszédos hatóságok erélyessége által fenntartása, egy állandó fűrdő-orvos beállítás, ki a gyógyhely és emberiség érdekében a betegeket folytonos ta- náccsal ellátni és adatokat gyűjteni hivatva leendő.

Hát e híres börtérő helyen szőlő-gyógyinté- zet nem tétethetik e kilitásba?

Báznának nagyobb hivatása, szebb jövője van, semhogy azt könnyű szerrel elbanyagolni szabad volna; reméljük is, hogy a vállalkozó szellem győ- zend.

L. A.

Különfélek.

* Bodola Sámuel a boldogult ev. ref. püspök emlék-ünnepe tegnapelőtt a farkasutczai templomban az ellunythoz méltó fényvel tartott meg. Midőn a karének véget ért, t. Vadas József ur lépett fel a szószékre könyörögni. A nagyszá- mu hallgatóság ezuttal is meggyőződhetett, hogy t. Vadas József ur még mindig a kitűnő szónokai közé tartozik az egyháznak, ki elhunyt pályatársa s később püspöke iránti kegyeltes adóját, meg- ható imába fejezte ki. Később t. Szász Gerő tartott emlék beszédet az elhunyt felett. E beszéd kétségtelenül legkitűnőbb, legszebben kivitt beszéde volt Szász Gerőnek, melyet töle hallottak. Az el- hunyt püspök emlékét hiv, igaz vonásokkal örökíté meg hivei előtt, felmutatva benne a jellem embe- rét, az igazság, a becsület megdöntetlen hivat, ki az egyházat a legválaságosabb időben is, midőn ki- tűnni oly könnyű lett volna a nemzet rovására — annyi tapintat, akkora s bölcs mérséklettel vezette. A csaknem másfél óráig tartott beszéd nem meríté ki a szónokot, daczára azon élénk hangsúlynak, mely Szász Gerőnek egyik legkiválóbb sajátága. Az ünnepély egy óra után ért véget, melyen min- den vallási felekezet szép számmal volt képviselve, azok egyházi előjáróival.

* Kézi-Vásárhelyről azon szomorú birt vesz- szük, hogy itt közelebből nagy égés volt, mely te- temes károkat okozott. Százhegy, a gróf Lázárók ősi fészke is csaknem egészen elhamvadt a na- pokban, — részletesebb tudósítást vidéki levelezőnk hoz, e valóban érzékeny csapásról.

* A „Kolosvári nagy Naptár” szokott gaz- dag tartalmával közelebből már megjelenik. Előfi- zetést vagy megrendelést a Stein János könyvke- reskedése fogad el.

* Közelebből az ev. ref. kollegyomban szinte nagy bal eset fordult elő. Egy gyermek ugyanis a második emeleti folyosó ablakából esett ki, azonban olya ritka szerencsével, hogy éle- ten maradt. Valjon nem volna-e jó a folyo- sók ablakait legalább egy láb magas vasrác- sal ellátni, hogy hasonló esettől többé ne lehessen tartani?

— A kolozsvári kir. jogakademia igazgató- sága köztdomásra hozza, hogy ő Felsége, emlitett jogakademián, a három éves jogtanfolyam fenntar- tásáért, egy négy évi jogtanfolyam felállítását is legkegyelmesebben engedélyezvén, ezen négy éves jogtanfolyam is jelen évi october elejével kezdetét vesz; s ekkép Erdély magyar ajku ifjusága előtt is tér nyílik, hogy a négy éves jogtanfolyam vé- gezetével jogosultsággal birjon a jogtudori szigorlat- nak bármely birodalmi egyetemnél igényelhető le- tételére, vagy pedig Erdélyben, a szükséges gya-

korlat megszerzése után, az ügyvédi vizsgára leendő bocsátatás igénybe vételére.

*** Addig is, míg lapunk legközelebbi tárczája részletesebben szólana Latabár társulata első föléptéről, nem mulasztjuk el megemlíteni, hogy a „Matrózok a földéletem” című operette és a „M a m á k” című vígjátékban a társulat a közönség osztatlan tetszését nyerte meg. A társulat fiatal erőkből áll, kik között több kitűnő tehetség van. A közönség zajos tapsok s a legderültebb hangulattal távozott el.

— Aradon Réthy Lipót nyomdájában megjelent Csorba Ákostól egy kötet beszély-gyűjteménye cím alatt: „Történeti és társadalmi képek.” A munka eredeti és fordított beszélyekből áll, s minden hiteles könyvkereskedésben megszerezhető. Ajánljuk az olvasó közönség figyelmébe.

— A „Székely Népal” örvendztető szellemi gyarapodást mutat, vajba az anyagi részvét is megfelelően a szellem gyarapodásának. Utóbbi számaiban figyelemreméltó cikkek közül Törökország s lakóiról, és igen szép tehetségű fiatal költők Vass Tamásnak hozza „Odabaza” cím alatt egy idylia zamatu szépen kivitt költeményét, melynek úgy tiszta dialectikáját, mint költői nyelvének zengetességét őszintén megdicsérhetjük. Öbajtjuk, hogy a „Székely Népal”-ban Vass Tasmának s másoknak is minél több hasonló költeményét láthassuk.

*** A pesti lapok nagy botránkozással említik fel, hogy 29,153 forintra becsült jóság s hozzá egy kastélyt csak 6100 forintot kelt el. Tudnánk mi Erdélyből ennél sokkal meglepőbb árverezési eljárásokat is felmutatni.

*** Clotilde szász koronabereczgő, midőn mult hó 23-án Bécsbe visszautazott, utközben látogatta sz. péteri jóságán Zichy Gábor grófot, kinek neje ifjúkori barátja volt. Onnan írják most a „Lloyd”-nak, hogy a határon egy a koronabereczgő színeit viselő s az ifjú gróftól vezetett lovas banderium várta s kísérte a kastélyig a magas vendéget. Eppen dél volt; a rövid ebéd után a bereczgő megtekinté a vidéket s örvendtesen meg volt lepve, hogy a szabadban népiünnepet rendeztek tiszteletére. A cigányzene mellett csárdást nagy élvezettel nézte. Közben két csinos parasztyenecske üdvözölte a hgnőt s egy magyaros fejdísznyújtott át kérve, hogy vigye haza emléktől. A hgnő később e fejdíszszel ékítve mutatá magát a tömegnek, mi határtalan lelkesedést idézett elő. A hgnő csak éjfél tájban távozott a kedves helyről, melynek benyomásai nem egyhamar fognak elmosódni szívéből.

*** A sokat szenvedett Pulszky Ferenczet nagy csapás érte. Bujdosó hazánkba felsőbb engedelm folytán mire Pestre érkezett, már halva találta nejét s szép alig 16 éves leányát. A kettős temetésen nagy számu közönség volt jelen, sok ismerős, sok jó barátja állta körül száműzött hazánkfiait vesztesége közepette. Az elhunytakról a gyászjelentés így hangzik: Gábor, Károly, Polyxén és Garibaldo nevében mély fájdalommal jelenti feledhetlen kedves nejének s illőtlen édesanyjoknak Pulszky Teréz szül. Walter asszonynak, élte 48-dik és boldog házassága 22-dik évében Budán, folyó évi sept. 6-án öt napi betegskedés után, valamint szeretve szeretett leányának, illetőleg nővértüknek Pulszky Harriet 16 éves korában, tizenkét napi betegskedés után, szintén Budán, folyó évi sept. 5-én d. e. 11 $\frac{1}{2}$ órakor történt gyászszó kimúltát. A boldogultak hült tetemei folyó évi sept. hó 7-én délutáni 4 órakor Budán, az országúton, a Lukács fürdő melletti 3. számu házban az ágostai hitvallás szeritartása szerint beszenteltve, Pesten a kerepesi út melletti temetőben lesznek örök nyugalomnak átadandók. Pest, sept. 6. 1866. Áldás poraikra! — A koporsók két gyászkozsinn szállítottak át Budáról a pesti temetőbe, hol számos közönség jelenléte mellett helyeztettek sírboltba. A gyászkozsikat Pulszky Ferencz Ágost fiával bérkocsiban követték.

*** Folyó hó 3-án este a bécsi északi vaspálya udvar csarnoka fényesen ki vala világítva és az igazgatási és hivatalboki személyset teljes díszben egy táviratilag előre jelentett vendéget várt. Fél kilenc órakor érkezett meg magán vovattal a porosz összes vasutak igazgatója néhány hivatalnok kíséretében, és a lépcsőzetben jelenlevők által üdvözöltetett. Erre következett az austriai és porosz részről zsákmányul ejtett vasuti anyagszerek formaszertü vissza, illetőleg átadása a megfelelő okmányok kicserélése mellett.

*** Hogy szedi el az oláh kormány a klastromok pénzeit? Erre a rimniki apátsággal történt következő esetet hozzák fel példának. A nevezett klastromot, mely Kuza saját pénztárából több ízben kapott ajándékot, egyik közelebbi éjen fegyveres rablók rohanták meg s a perjelit kiozvta, attól 10,000 aranyat követeltek. Ez a kin és fenyegetésnek engedve, a kívánt összeget átadta a rablóknak, kik másnap a rablott pénzzel együtt a rendőrség kezébe kerültek, honnan pár nap múlva szabadlábra tétettek. A perjel, megmaradt 12 ezer aranyát nem hívén már biztonságban a klastromfalai között, egy haszonbérlet, jó ismerőset kérte fel a pénz nyugta melletti átvétele és megőrzésére, mit az teljes készséggel vállalt, a nyugtát a perjelnek azonnal átszolgáltatván. Ez elég gondolatlan volt a nyugtát csak otthon venni figyelmelebb

szemle alá, midőn ijedve látja, hogy az csak 9 ezerről szól; visszaküldi tehát, hogy bérlet barátja e „vétséget” igazítsa ki. A bérlet azonban kezébe vevén a megigazitandó nyugtát, tűzbe dobta, s most a teljes összeget tagadta el. A perjel paraszra ment. A bérlet pénzestől a rendőrség élébe került. Az előbbi pénztár soka sem kapta meg, utóbbi szabadon bocsátatott s nemsokára igen szép házat épített.

— A cholera-ügyben. Hasonszenvi cholera-gyógyszertár. A hazai lapok tudósításai szerint a pusztító cholera járvány sok oldalról sújtott hazánk több részében is már — fájdalom — kitört s ijesztő dimenziókban terjed mindenfelé. A fővárosban nagyfotosságu intézkedések tétettek a közönség megnyugtására, azon utasítással együtt, hogy ha valaki cholera kap: bívasson azonnal orvost. Falukon és pusztákon azonban ezeken meg ezeken laknak, kik orvost egyáltalában nem, vagy csak későn kaphatnak, s ezáltal a legnagyobb rettegés és veszélynek vannak kitéve. Ennélfogva nagy szolgálatot véleken tenni a vidék lakóinak, midőn a veszély óráiban gyors segélyt nyújtok azáltal, hogy a homoeopathia elvei szerint készített gyógyszerárakat bocsátok rendelkezésre alá, melyek a járvány egyes formái és stadiumai ellen kitűnőeknek bizonyult szereket foglalják magukba. Mintán a homoeopathia éppen a cholera járványok alatt aratja legszebb babérait: e gyógyszerár bírása mellett a városoktól távolabb lakók is nyugodtan várhatják be az öldöklő ellent, míg a lelkesek és tanítók egész falvakat menthetnek meg az elpusztulástól, a mennyiben azon szerekek minden intelligens ember képes lesz a cholera bármely formáját majd minden esetben gyorsan és biztosan meggyógyítani.

Egy ily cholera gyógyszerár ára cartonban, nyolcz szerrel (közülük egy, a cholera-tól félelem ellen), a betegség népszerű leírásával, az egyes szereket megválasztására szolgáló pontos javallatokkal s a járványra vonatkozó egészségi és óvó rendszabályokkal együtt a (a megrendelő kívánata szerint magyar vagy német nyelven) csomagoltan s bérmentesen megküldve: 5 ft o. é.

A bérmentes megrendelések, az összeg hozzácsatolásával, következő cím alatt eszközölendők: Dr. Balogh Tihamér, gyakorló hasonszenvi orvosnak, Aradon. (Beküldetett.)

Politikai hírek

Austria. Bécs, sept. 6. A „Neue Fremdenblatt” jelenti: „Legközelebb a „német párt” kitűnőségei össze fognak gyülekezni, hogy az alkotmányos élet folytatása felett tanácskozzanak. Hír szerint, Magyarországot illetőleg a teljes personalio rendszeréhez akarnak csatlakozni.”

Prága, sept. 4. Az alsóbb néposztály között növekszik az izgatottság; a munkások egy része a Belvederen elbocsátatott. A polgármester több kisebb kihágás folytán kiterjedt elővigyázati rendszabályokhoz nyúlt. A császári csapatok ennek folytán már 7-dikén fognának megérkezni és a Wyssebradot megszállani. A porosz megszálló csapatoknak a mai napi parancs által megparancsoltatott, hogy kihágásoknál teljes erélylyel állítsák helyre a rendet.

Angolország. London, sept. 1. Az „Oest. Ztg”-nak írják: „Az Austria és Olaszország közötti szövetség Angliában két különböző irányban fogadtaték kedvezően. Egyenmelyek ezen kombinat kikérik, és Austria és Olaszországhoz Franciaországot is oda tudják és így háromszoros főtörő irányoznak a még készületlen észak-német állam-épület ellen; a másik párt, mely egy háromszoros erődtől akar a francia sebes ár ellen, Austria, Olaszország és Poroszországról beszél. Azonban még igen kevés a támpont, hogy az egyik vagy másik szövetség alakulása megítélhető lenne.” — A „Pall Mall Gazette” vélekedése szerint „Luiza angol bereczgő szemelte ki György, a görögországi király, mennaszonyán és Gladstone a királynő által megbízott volna, Athenbe utazni és körültekinteni ott, mily kilátásai vannak a királynak és királyságnak a jövőben.”

Franciaország. Páris, sept. 2. A „Moniteur” által jelentett változás, mely a külügyminis-teriumban történt, nem lehet meglepő, miután azt a bukott miniszterrel összefüggésben állott egyének napok óta mint bekövetkezendő esetet legkevésbé se titkolták. Csak a jövődő miniszter választása vala kétséges. A császár legjobban szeretete volna Thouvenelt, de ez beteges állapota miatt nem vállaltat hivatalát. Benedetti meg nagyon is világosan kifejezett programot képviselt volna, aztán meg úgy látszik, még nagy szükség van az ő berlini jó szolgálataira; a császár tehát nem őt nevezte ki külügyminiszterre Rouher és Lavalette tanácsa folytán s felékesíté őt a becsületrend nagy keresztjével mintegy annak kijelentésül, hogy ki nem nevezetése a berlini kabinetre nézve nem rossz jelentésű.

Hogy a választás éppen De Moustier urra esett, az sokakban azon gondolatot fogja támasztani, s talán nem ok nélkül, miszerint Franciaország a keleti dolgokra fűggeszté kiválképpen szemelt. De Moustier sem Auszriának nem barátja, sem a portának nem különös tisztelője. Drouinnak az vettetett szemére, hogy Franciaországot meg-

fosztá a keleten tekintélye egy részéről, melyet Thouvenel szerzett neki, s most azt következtetik, hogy De Moustier feladata leend azt helyre tenni. — Ugy gyanítják, hogy az új miniszter mielőtt Konstantinápolyból elutaznék, ki fogja kérni Hohenzollern Károlyt hg elismertetéséért. Ugy hallani, hogy Turgot marquis van kizemelve konstantinápolyi követül. E hír valóságát azonban az „Etendard” tagadja. Valjon el fog-e Metternich hg utazni bű barátja megbukása után, azt még nem lehet tudni, s valószínű, hogy be fogja várni a többi miniszter válságokat is.

Vilbort a „Siéclé”-ben Európa népeit barátságra és egyetértésre inti. „Egy bizonyos politikai párt Franciaországban, mondja, nem akar ugyan erről semmit sem tudni. Mert még mindig azon barbár előítéletnek van alávetve, hogy minden más nép ellenség. Nézetük szerint, azon emberektől, kik a batáron túl laknak, folytonosan félni kell; fegyverkezni kell ellenük és ebet vinni magukkal, mintha a szomszéd vad állat lenne. Az egoizmus a nemzetek törvénye! Mindenki magáért! Ez ezen emberek dogmája. Ha a szomszéd háza egy emelettel magasabbra építeték, úgy az irigység fogja el e politikuskok szívét, és előtti őket az epe. Ezt nem szabad túlrünk; hamar ástó, gyújtó fállyát ide, e nagyon is nagy bázat szét kell rombolunk. Ez onnét van, mert e politikuskokra nézve, — legitimisták, orleanisták, clericalisok, szabadelvűek vagy mások, — kik mint Thiers, az 1815 ki szerződésbe burkolóznak, nem léteznek democratia. Rájuk nézve a nemzet és democratia csak tres szavak. Csak többé kevésbé abszolút kormányokat ismernek, melyek ágyúkkal és puskákkal vannak felfegyverkezve. A nép előttük közönséges tömeg volt és marad örökké. Rajta tehát! A francia nemzet nevében, vessük el e tanokat és nyilvánítsuk korunkra nézve méltatlannaknak!”

A „Patrie” azt írja, hogy „Goltz gróf távolléte mintegy két hétig fog tartani. Némely hírek szerint Bismark gróf kívánta őt Berlinbe, mivel alaposan akarja ismerni azon befolyások horderejét, melyek a császár körül mozgásban vannak, megállapítandók azon politikát, melyet Franciaországnak Poroszország irányában kell követnie, ennek újabb nagyobbodása óta. Ezen politika békés volt ugyan eddig, de egy pillanatban nagy zavaroakat okozhat a berlini kabinetnek, ha a Franciaországban alattomosan uralkodó ellenséges hajlamok egyesülének azon elégtelenséggel, mi a sz. pétervári magas kormánykörökben nyilatkozik. Beszélnek egy nyilatkozványról is, melyet Napoleon császár kibocsátni szándékoznék, mire mutatnak gyakori érintkezéseit Drouyn de Lhuys külügyminiszterrel. Ezen nyilatkozvány azon szellemben lenne szerkesztve, melyben volt a háború előtt a külügyminiszterhez intézett császári levél. Előadná azon alapelveket, melyeken kell, a császár nézete szerint, az európai szíjgyenynek nyugodnia, s a nélkül, hogy valami rögtöni intézkedést jelentene azok alkalmazására nézve, fentartja Franciaország cselekvési szabadságát azon esetre, midőn bizonyos eshetőségek bekövetkeznének.”

Párisból írják, hogy az európai nagyhatalmak Konstantinápolyban azon óbajt fejezik ki egyhangolag, bár sikerülne a portának, néhány engedmény által Candian a vérengzést megakadályoztatni; kétséges azon közlemény, hogy Anglia elnöztést ajánl a legszélső határig, sőt még azt is, hogy a sziget megfelelő pénzbeli kárpótlásért átengedtesék. Tényleg az európai hatalmak közül csak Oroszországnak áll közvetlen érdekében, a mozgalom sikerülését óhajtatni.

Olaszország. Florenz, augustus 30. A „Köln. Ztg”-nak írják: „A kedélyek lassankint megnyugodnak és már készülnek a bekövetkezendő békére. Nem lehet eléggé magasztalni e nemzet politikai tapintatát. Megelégszenek Velenczével és Leboeuf tük megérkezése, ki a királynál Padnában tiszteltgett és ott várja meg, míg az osztrákok hajlandók lesznek a várnégyszögöt és Velenczét átadni, — nem is okoz feltűnést. Tudják, hogy a jelen viszonyok között többet nem lehet elérni és megelégszenek. Szövetséget Auszriával itt senki sem akar; habár általán bevallják, hogy Olaszország kötelessége, lehetőleg jól lenni Auszriával, hogy a lefegyverzés kivihető legyen, s a pénz és belügyek rendezéséhez foghassanak. Hanem ragaszkodni akarnak a szövetséghez Poroszországgal, mivel érzik, hogy Porosz- és Németország ugyanazonok tekintendők és érdekességét hisznek Németországgal. — Ez áll a múltvi tömegről, s a kormány is meg van győződve, hogy Olaszország és Poroszország egymást el nem hagyhatják. — Bismark gróf igen jelentékeny névvel bír Olaszországban, mivel itt jobban tudják, mint Németországban, hogy mennyi ügyességgel készítette elő az eseményeket. Ellenben rossz néven veszik neki, hogy a belügyekben nem ért egyet a szabadelvűekkel. — A kormány folytonosan fontolgatja, vajlon feloszlassa-e a kamrákat, vagy csupán Velence képviselőit hívja meg. Eddig az utóbbi eshetőségre tanusitanak hajlandóságot. Az olasz kormány is gondol a hátultöltő fegyverekre, s egyáltalán több új kiadás mintsem megtakarítás van kilátásba helyezve a jövőre nézve.”

Németország. Berlin, sept. 3. A képi-

selőház mai ülésében folytatott a vita az indemnításra vonatkozó törvényjavaslat fölött. Eulenburg gróf miniszter így szól: Az indemnítás elfogadása által a kormány erkölcsileg arra kényszerítettnek, hogy a ház iránt előékenységet tanusítson. Az indemnítás által a kormány nem fegyverszünetet nyerne, hanem ezen törvény elfogadása a valódi és tartós békének lenne előzete. A szavazásnál a bizottsági javaslat 1. cikke nagy többséggel, a 2. cikk 230 szavazattal 75 ellen, a 3. és 4. cikk szintén nagy többséggel fogadtatott el. Hasonlóképpen az egész törvény elfogadtatott.

Drezda, sept. 3. A főkörmányzó egy hirdetményt közöl a „D. J.”-ban, mely által a szász királyságban a hadi állapot tartama alatt minden politikai ügyek tárgyalása végetti nyilvános gyűlékezet eltilt.

A „Nordd. Allg. Ztg” a francia miniszter-változást a következő megjegyzésekkel kíséri:

„Francia levelezések jelentik, hogy a miniszter elbocsátatása a német kérdés feletti nézeti folytán következett be, miután e nézetek collegáival, nevezetesen Rouher, Fould és Lavalette miniszterekkel többször hozták ellenmondásba. Különösen Drouin de Lhuys volt az, ki a kárpótlási kérdést a francia politikában megpendítette és képviselte; miért is a miniszter visszalépése a porosz politika újabb sikerének tekintendő. Nem a mi dolgunk az egyszerű tény az ilyes kombinációkkal kapcsolatba hozni; mindenesetre Németországban és különösen Poroszországban nem feledhetjük, hogy a miniszter ur miközbe reánk nézve jelentőségteljes idősakba esik, és ez idő alatt a miniszter ur a császár közegének tanusította magát, mely által Franciaország barátságos viszonyai Poroszországhoz fenntartatnak. Ez elismeréssel minden körülmény között adósak vagyunk a bucsuzó miniszter urnak, ki uralkodójától is az elismerés különös jeleit vette.

Utódnál de Moustier marquis nevezetett ki, 1861 óta követ volt Konstantinápolyban s azelőtt Berlinben volt ugyanily minőségben. És ha azt állítják, hogy Moustier új jelenlegi meghívatása a kelet pillanatnyi helyzetétől vezéreltetett, meg akarjuk még azt is jegyezni, hogy a német kérdés ismeretében, melyet Moustier ur új állomására szintén magával hoz, újabb zálogat találjuk fel annak, hogy ez államférfi vezetése alatt is a legszívessebbek fognak maradni a viszonyok Porosz- és Franciaország között.”

Görögország. Ang. 26-ról írják a „Presse”-nek Athenből: „A dolgok helyzete itt mindennap aggasztóbb lesz. Ha György királyi kormánya a porta és annak cretai alattvalói közti összeköttetés-től a lehetőleg távol tartja is magát, még sem bir a nemzeti mozgalomnak ellent állani. Egész Görögországban buzognak gyűjtik az adományokat a szűkségben szenvedő hazafiak számára. Az atheni központi bizottsággal összeköttetésben fiók-intézetek alakultak Syra, Nauplia, Tripolitza, Calamo, Sparta, Patras, Missolunghi, Calciban és más városokban, és már nagymennyiségű összegeket gyűjtöttek és még mindennap gyűl. Szerencsére eddig még a tömeg józanul viseli magát, ámbár már elég ok volt, mi a kedélyek izgatottságát növelte.

Candiáról már több nap óta nem érkeztek hivatalos tudósítások, miből következtethetni, hogy a dolgok eddigi állapotában nem történt semmi jelentékeny változás. Mint utazók jelentik, kik az utóbbi napokban jöttek át a szigetről, a török kormány a cretaiaknak a következő engedményeket helyezte kilátásba: A. Négy évi adómentesség; 2. Ismail pasa kormányzónak elhivatása; 3. Új ezabadmak engedélyezése. A nemzeti gyűlékezet azonban mind a három pontot elutasította és elhatározta, ha a keresztény lakosság sérelmei nem fognak számba vétetni, ezeket egy küldöttség által az európai nagyhatalmak tudomására fogják juttatni és ezek határozatát fogják további magatartásuknál zsinormértékül venni. Ezen közlemények valóságban alapulhatnak ugyan, de levelező nem kezdekedik értők.

Azonban nemcsak Créta szigete egyedül követ fehyegető magatartást a porta ellen; Szerbia és Montenegro is mozog és a kedvező alkalmat fel szándékoznak használni, hogy teljes függetlenségüket kivirják; Bosnia és Herzegowina ezek nyomába lépnek; a szép és gazdag Epirus és Macedonia ezen törekvések befolyása alatt állanak, és mint Créta, szintén Görögországhoz kívánnak csatlakozni. Ritka egyértelműség vonalt át Kelet ke-resztyén lakosságban: ez az ezen népek sorsát intező érdekelt kormányok teljes figyelmét érdemli.

Utóbbi vasárnapon egy kis zenebona volt a Pyraeusban, melybe a fegyveres hatalom minden szükség nélkül beleegyezett. Commanduros egy kirándulásból visszaérkezett és hívei tünepélyes fogadtatásban szándékoznak őt részesíteni. A rendőrség azonban meg akarta azt akadályozni és még katonaságot is vett segélyül. Egy kissé összeverekedtek, minden komolyabb következmény nélkül. — Nem maradt figyelem nélkül, hogy Kalgieris János, a tábornok unokaöccse, a konstantinápolyi követségtől a bukaresti consulatushoz tétetett át.”

Törökország. Hivatalos jelentések és számos kereskedelmi levelek azt állítják, hogy a porta ritkán volt még ily válságos helyzetben. Mehomet Ruschdi pasa nagyvezérnek még nem volt sejtelve arról, midőn Fuad pasa helyébe lépett. Ez utóbbi

már pénzügyi szédélgei által a legnagyobb szükséglet idejére, mely most még nagyobbodott az által, hogy csapatok állítottak a Dunához, az albaniai partokhoz, a görög határra és Cretába. Juliusban az általános adósságok kamatszervényei már nem voltak kifizethetők és az oct. 13-ra elnapolt fizetés igen kétséges. Konstantinápolyban a török lakosság és fizetetlen államhivatalnokok nyomora folytán lázadások és összeesküvések keletkeznek; elégtelenség és kétségbeesettek a szultán egy erdejét gyújtották föl a Bosporuson és egy császári gyárat, ugyisint a padisach színházat. — A török nép kárörömmel nézte. Fuad pasa visszaterése az ügyek élére talán ismét pénzügyi szédélgetést fog maga után vonni, de a török forradalomnak is tápot nyújtani, mert a törökök szemében ő Metternich Polignac. Ismétli kinevezése valószínűleg fölkeléssel fog járni.

Oroszország. A siberiai lengyel felkelésről a „Gaz. Nar.“ egy levelet hoz Celignyből, mely némi újat közöl. Ime adjuk a közleményt kivonatban: „1000 lengyel fogoly, 50 enkit csapattokba osztva, kiknek már nem jutott hely a siberiai bányákban és gyárakban, költözve küldettek a Bajkál tó felé, hogy itt utcsinálással foglalkodtasanak. Minden egyes csapat 10 katonára állítva lett. A csapatok és a munka főnöke, Schatz ezredes volt. A nehéz munka a lakatlan, egészségtelen helyen, a nyomorult táplálék és az embertelen bánásmód ezen csapatokat, melyek Irkutsktól 100 orosz mérföldnyire dolgoztak, kétségbe ejtette. —

A szerencsétlenek elhatározták vagy meghalni, vagy szabadságukat kiktüzdeni, t. i. őrizetüket leverve a közeli China határára át átszökni. Jun. 24-kén (6 naptár szerint), midőn az elfáradt őrzet szunyadni látták, rajtuk estek a lengyelek, lefegyverezték és megkötötték őket, összetörték bilincseiket és tova mentek a többi csapatok felszabadítására. A szerencsés kedvezett nekik; egy nap alatt mindnyájan kiszabadultak, a katonák mind le voltak fegyverezve és Schatz, valamint Czerniajew ezredesek el voltak fogva. Magukkal vitték az elfogott katonákat és 30 lovat kis kocsiikkal a postaállomásra és a pietrowi bányákhoz mentek, hogy bonfiktársaikat ott felszabadítsák. Mentükben az állomásokon minden lovat requiráltak, elzaggatták a táviró sodronyokat, összerombolták a hidakat és gyorsan felfegyverkeztek. Midőn ezt az irkutski kormányzó megtudta, azonnal egy ezred kozákokat küldött a felkelők ellen, és hogy utjokat elzárja, egy gyalogos zászlóaljtal gözbajón a Balkán táján. Wierchniendinsk és Kudarából is küldetett ellenük egy kozák ezred, hogy a lengyeleket minden oldalról körül fogják. A gyalogos zászlóalj utjokat állta. Több órai csata fejlődött ki, melyekben a felkelők 50 halottat vesztek. A minden oldalról körül fogott felkelők az erdőbe futamodtak. A császári hadosztály vezére, kiknek nem volt kedvük az erdőben csatázni, a dunguzokat és burintákat hívták elő, kik mint lövészek híressé, de igen vad nép. Ők a kormánytól minden megszokott lövőfogolyért 1/2 rubelt kapnak, azután a legyilkolt

csizmáját és ingét. Mostanra a dijk megkötöttzetett. Az erdőben valóságos hejtóvadászat kezdődött; vagy 50 megadta magát. A fenyítő törvényszéki vizsgálatnak vettek alá. Jul. 3-án fölláztak a lengyelek Ussoliba, a kincstári gyárakban, Irkutsktól 60 orosz mérföldnyire, azonkívül még Kansk- és Balaganskban. Mindezen helyekre jelentékeny számú gyalogokat és lovasságot küldtek. 80 lengyelnek sikerült Chinába szöknie.

Ujabb. A „Debatte“ sept. 7-ről igazolja a „P. Napló“ azon állítását, hogy a magyar miniszterium kérdésében fusirol sem egy, sem más részlől nem volt szó. Elsieitettnek mondja a bécsi lapok azon hírt, melyek személyekről szolottak; végül írja, hogy az e kérdés fölötti discussio be van végezve, s annak eredménye e perczen irányadó helyen tárgya az átvizsgálás és megfontolásnak. Így előre erről mitsem közölhetünk. Az udvari körletnek ur néhány napra birtokába távozott, a tárnokmester ur Budára visszament, gróf Andrássy a fővárost (Bécset) elhagyta.

Flórencz, sept. 5. A hivatalos újság jelent: A kormány intézkedéseket tett a hadsereg elhelyezésére a Felső-Friaulban uralgó kolera miatt. Négy hadtest a Piacenza és Ancona közti vonalon van felállítva, a többi hadtestek Velenczében vannak.

Páris, sept. 6. Napoleonnak Lavalettehez intézett levele, a lapoknak adandó utasítást illetőleg, meghazudtolja Franciaország harezias területi terjeszkedési terveit.

A „Provinczial Corr.“ írja: „Poroszország Olaszországnak Austriával való békekötését jelentette és ezen jelentéséhez a szívélyes viszony megerősítésének óhaját kapcsolta. Olaszország erre azon biztosítással felelt, hogy nagyra becsüli Poroszországgal való egyetértését és e barátság megerősítésére nem fog semmit sem elmulasztani.“

Sz. Pétervár, sept. 6. Biztos hír szerint a császár Murawieffnek mint az állami vizsgáló bizottmány elnökének elbocsátatási kérelmét elfogadta, egyuttal ezen bizottmány feloszlását rendelve el.

Gabonaár Kolozsvárt sept. 6-kán 1866.

(Alsó a. mérő, középpár.)

Tisztabúza 3 frt 40 kr. Elegybúza 2 frt 90 kr. Rozs 2 frt 78 kr. Árpa 2 frt 20 kr. Zab 1 frt 24 kr. Török búza 3 frt 70 kr. Pityóka — frt 86 kr. Marhabús fontja belváros 12, külvárosban 10 kr.

Távirati tudósítás a bécsi börzéről.

September 6-án: 5%. Nemzeti kölesön 100 frt. 68.70. 5%. Metalliques 100 frt 63.30. — Bankrészvény 740. — Hitelintézeti részvény 200 forint 162. — London 10 ft st. 100 frt 23 1/4, kr 130. — Ezüst 127.75. Cs. kir. arany 6.16. — 1860. kölesön 82.40.

Septemb. 7-én: Földtehermentési kötvény magyarországi 67. — Erdélyi 65.50.

T. és felelős szerkesztő DOZSA DANIEL.

HIVATALOS.

3028. 1866.

(300)

(2—3)

Hirdetmény.

A mező-nagy-csáni arányosított korcsomárlási jog, a községet illető kurta korcsomárlási joggal együtt, folyó évi october hó 1-sőjétől kezdőleg **egy, vagy kívánat szerint három évre**, Tordán, a megyei Tisztség irodájában folyó **september hó 22-én** délelőtti 10 órakor tartandó nyilvános árverés útján a legtöbbet ígérők haszonbérbe fog adatni, 120 pengő frt bántpénz letétele mellett; a föltételek Tordán a Tisztségnél. Mező-Nagy-Csánban a községi jegyzőnél, és Kolozsvárt Todorfi Bogdán urnál addig is megtekinthetők.

Tordamegye Tisztségétől, Tordán, 1866, september 1-sőjén.

NEHIVATALOS.

(305)

(1—3)

Árverési hirdetmény.

Mely szerint, magán uton ezennel köztudomásra hozatik: hogy néhai Ujfalvi Sándor külmonostorutczai 180 számú házánál, folyó évi **september 18—19 és 20-dik napjain** mindég délelőtti, 9 órán kezdve, különböző **házibutorok, tükrök, képek, asztalok**, minden időre szolgáló **férfi-ruhák, bundák, fejtérnők, szép medve- és farkasbőr-padlatra való, ezüstnémük, konyhai eszközök, asztalnémük, s más apróságok** fognak árvereztetni.

Előre is megtekinthetők, értekezve Bányai Vitális- vagy Tamási Jánossal.

Bérbe kiadó szállás.

Belközép tizedben 500 szám alatti háznak felső emelete, mely áll 5 szobából és hozzá tartozó konyha, kamara, pincze és hűtő, 3 egymásután következő évekre bérbe kiadó. Értekezni lehet kül-monostor-utczá 267 számú háznál. **MAMITZA JÁNOS urnál.**

(303)

Figyelmeztetés.

A brassai közönséges nyugdíj-intézet azon tisztelt tagjai, a kik évi illetékeiket 1867-re még nem fizettek be, felszólítanak, hogy azt a lehető leghamarább megtenni igyekezzenek, minthogy különben a gyűlés végén, vagy is október hóban szerföltött megtolulás, nem csak magukra a fizetők nézve kellemetlen volna, hanem maga az igazgatóság sem látja magát, a legjobb akarat mellett is képesnek, mindennemű kívánatoknak pontosan eleget tethet.

Épen így szíveskedjenek azok is sietni, a kik új tagok gyanánt beakarnak lépni, s ezen intézet jótékonyágában, vagy maguk részeseit, vagy kedves övéiket előrelátólag részesíteni szándékoznak.

Hogy mily jelentékeny ezen jótékonyág, bizonyosan minden értelmes ember átlátandja, ha sok más körülmények mellett csak a következőket figyelmére méltatja.

Ezen intézetnek volt az 1865 dik év végén 541314 frt 45 kr. o. é. saját vagyona, a mi nagyobb részt kamatozólag a fizetők nézve kellemetlen volt, hanem maga E vagyon, jövedelmével együtt, tulajdona minden élő részvényesnek, a ki azért belép, aránylagos birtokrészt nyert ehez.

Az intézet szerkezeténél fogva nincs oly helyzetben, hogy efeléket hirdethessen s ilyek által okozhasson feltűnést, miszerint ez vagy amaz beállása által, hamar bekövetkezett halálával, örököseinek ennyit, vagy annyit ezer forintot hagyott. Hogy hány ezeken fizetnek többet be, mint a mennyit örököseiknek hátra hagyának, az természetesen elhagytatván. S valóban nagyon keves szerencse is az, mikor a belépők hamar el kell halni, hogy hátramaradtait jelentékeny pénzügyes részvényesek sokkalta nagyobb száma, élte végéig sokszor hosszú évek során át, évenkénti biztos és növekedő évdijban részesül, s 1844 óta álló intézetünk részvényesei nyugdíjult eddigélő már 82961 frt 11 krt kaptak.

Intézetünk ügyeinek kezelésére nem csak mindenki tetszése szerint bétékinthet, hanem minden egész nyugdíj részvényes közös tanácskozással és szavazással is befolyhat.

A ki gyermekkorában, jó szülők által ide behelyeztetődik, azon minden esetre kedvező helyzetben leand, hogyha egy oly állomásra lépik, a mely egy más specialis nyugdíj-egylethez (mint például az erdélyi a. b. evangélikusok papi és tanítói nyugdíj-egylete) lépésre nyújt alkalmat, az intézetünkől húzandó nyugdíjakkal az új társulat számára fizetendő illetékeket nem csak könnyen fedezheti, hanem még feleslege is marad fenn, mit egyéb szükségelt fedezésére is fordíthat.

A ki azért saját, vagy övéi jövője iránt nem részesélen, s ki lehetne pedig az iránt részesélen? avagy nem elég komolyan int-e csak a jelen idő is a jövőről gondoskodásra! az anynyival inkább siessen ide belépni, minthogy itt nem kell **semminemű tökélt**, hanem csak annak kamatját fizetni, mint 17-szeri évi illetéket s ez is a vagyon állásához alkalmazható, azaz a legcsekélyebbtől a legmagasabb mennyiségig szabható és emelhető.

Belépési nyilatkozatok elfogadatkán a főintézetnél Brassóban, Lópiacz 35 sz. valamint minden ügynökségeknél, a hol bővebb felvilágosítások is szívesen közölhetnek.

Brassó, augusztus 20-kán 1866.

A brassai közönséges nyugdíj-intézet igazgatósága.

Kül ügynökök.

Alvinczen: Istvánfi János úr.
Apáthinon, Duna-Bácskában: Bartl József úr.
Aradon, főügynök: Lachman Károly Ede úr.
Bécsben, főügynök: Preidel Frigyes úr.
Beszterczen: Láni Ede úr.
Bikfalván: Bőjtke József úr.
Bilinben, Csehországban: Lázarsfeld Simon úr.
Borgó-Prundon: Tischler Antal úr.
Botfalván: Horváth Péter úr.
Brüxben, Csehországban: Hippmann W. Gyula úr.
Buda-Pesten főügynök: Steinacker Sámuel úr.
Bukarestben: Frank András Ede úr.
Csernátfalun: Binder Lajos úr.
Csernovceon, Bukovinában: Soczeván János úr.
Debreczenben: Szepessy Antal úr.
Deésben: Márkovics István úr.
Deés-Aknán: Csengeri József úr.
Duppauon, Csehországban: Tiebl A. C. úr.
Erzsébetváros: Schmidt András úr.
Eszéken, Tórtországban: Kramer József úr.
Fehértémpomon, a Bánáthban: Feigel F. A. úr.
Feketealmon: Ziegler Mihály úr.
Fiumében: Depoli J. úr.
Fogarásban: Leutsch Károly úr.
Fokschánon, Moldovában: Römer Frigyes úr.
Földváron: Alstädter János úr.
Gyergyó-Szt. Miklóson: Kristófi Antal úr.
Gy. Fejérvárt: Mégay C. M. úr.
Halmágyon: Koszta József úr.
Hatzfelden: Telbisz János úr.
Hermányon: Boltrész Mihály úr.
Höltövényen: Foith János úr.
Ilyefalván: Sára László úr.
Jassyban: Steiner Gottlieb Ágoston úr.
Kassán, főügynök: Koller István úr.
Kézdi-Vásárhelyen: Csizsár Mihály úr.
Kézmárkon, Magyarországon: Szopkó C. N. úr.
Kecskevényen: Reiner Adolf úr.
Kolozsváron: Sehell Mihály úr.
Köhalmon: Nagelschmidt Ágoston úr.
König-Grätzen, Csehországban: Riedl A. R. úr.
Krakkóban: Kollmer Károly úr.
Krizbán: Foris Márton úr.
Laibachon: Zunder Gergely úr.
Lembergen: Horn A. úr.
Mágyaróson: Galter György úr.
Mármaros Szigeten: Jekeli József úr.
Maros-Ujvárt: Grün Israel úr.
M.-Vásárhelyen: Wittich József úr.
Medgyesen: Wachsmann Károly úr.
Mező-Berényen: Kirner Ede úr.
Migliczen, Morvában: Dokoupil Károly úr.
Nagy-Eyeden: Vajna Antal úr.
Nagy-Bányán, Magyarországon: Schusztér József úr.

Nyiregyházán, Magyarországon: Meisels Vilmos úr.
Páncsován: Rauschmann Károly úr és fia.
Parajdon: Benedek Antal úr.
Pécsen, Magyarországon: Rehak Gusztáv úr.
Plojesten: Schuller Károly úr.
Pozsonyban: Schauer József úr.
Prágában főügynök, Cseh, Morva- és Szilézi országokra: Kürzner Gusztáv úr.
Prázmáron: Grosz Lőrincz úr.
Radautzon, Bukovinában: Runie Frigyes úr.
Reinecken, Helvétziában: Lutz Gottier Jakob Lőrincz úr.
Rozsnyón: Ziegler József úr.
Sárkányban: Kraft Károly úr.
Szamosújvárt: Placintár Dávid úr.
Szabodón: Molnár József úr.
Szász-Kereszturon, Erked, Bene, Sz. Budak, Szász-Dálya, Szász Kéz, Miklóstelke, Mese- és Rádossal együtt: Schusztér Mihály Adolf úr.
Szász-Sebesen: Binder Frigyes úr.
Szász-Régenben: Alezner József úr.
Szászvárosban: Leonhárd Frigyes József úr.
Szász-Ugrán: Schmidt Frigyes úr.
Szegevár: Misselbacher Károly Frigyes úr.
Sepsi-Fel-Dobolyon: Bartha András úr.
Sepsi-Szent-Györgyön: Roll Károly úr.
Sibergen, Gárad, Lebnek, Szász Tynos, Kobor- és Weiskirchlel együtt: Schäser Pál úr.
Selmezen, Magyarországon: Wozniakowsky Ferdinand úr.
Szebenben: Kisch G. Vilmos úr.
Szegezen, Magyarországon: Policzer Salamon úr.
Szerethen, Bukovinában: Quirsfeld Ede úr.
Székely-Udvarhelyen: Beczasi Manó úr.
Szent-Ágoston Százhalom, Jakabfalva, Magare, Morgonda, Rozsonda, Újváros, Schönbürg, Wadt- és Vessződel együtt: Maurer György úr.
Szentesen, Magyarországon: Weinmann Salamon úr.
Szilágy-Somlyón: ifj. Lázár János úr.
Sopronban, főügynök: Zúgn J. G. úr.
Tarnowon: Goldmann Simon úr.
Thordán: Soltész János Albert úr.
Thoroczón: Koronka Antal úr.
Thurn-Severien: Bömsch János Károly úr.
Újgyházán: Czammerer József úr.
Újfalun: Köpe János úr.
Vácson: Reiser Fülöp úr.
Veresmarton: Cloos János úr.
Verespatakon: Sztankay Ferencz úr.
Vidombákon: Türk György úr.
Zalában: zalai Sára Zsigmond úr.
Zalathnán: doctor Gerbert Károly úr.
Zaleszezykon: Schidenfeldi Schiller Leo úr.
Zentán, Magyarországon: Volfinger Adolf úr.

STEIN JÁNOS könyvkereskedésében Kolozsvárt, kapható:

Az 1733-diki zendülés története.

Történeti korrajz a XVIII. századból. Irta K. Papp Miklós. Ára 1 frt 20 kr. Postán küldve 1 frt 30 kr.

A magyar-nyelvtan elemei.

Elemi és néptanodák használatára írta Gergely Lajos, köztanító a m. vásárhelyi ref. főtanodánál. I. Rész: **Szótan.** Ára 30 kr.

Gyakorlati Számítan.

Kereskedő és polgári életben előfordulható SZAMÍTÁSOK leggyorsabb és biztosabb megfigyészésére.

Irta Turbucz Ferencz, dézsi kereskedői iskola tanító. Ára 50 kr. o. ért.

Vendéglő és szálloda.

A Biasini szálloda szomszédságában, a **SZARVASI** czímű egészen ujjlag beállított vendéglőt ajánlom a t. cz. utazóknak. Tiszta szobátról, jó ételről, italról, szénáról, zabról, lovak számára friss szamos vizről kellő gondoskodás van téve. **MUZAKOVSKY.**

Közügyülés.

A m.-valkói ügynevezett kisebb birtokos urak, a kik valószínűen ez ideig mind kezükhez vették ns. Kolozsmegye id. törvényszékének 2608 és 2620. 1866 sz. a végzését, ezennel felhívtnak egy folyó **hó 21-én d. e. 10 órakor** Kolozsvárt n. m. b. Kemény Ferencz ur ő exca elnöklete alatt, és házánál tartandó **kis birtokosi** gyűlésre személyesen, vagy megbatalmazottjaik által minden esetre megjelenni, hogy az ősmert igen fontos ügyben végmegállapodás alkottassék, s egy közös megbatalmazott választassék, a per tovább folytatására.

Incsel, sept. 4-én, 1866. **GYARMATHY MIKLÓS**, alinspector.

(302) (2—3)

HEY WILMOS

Zongora-mester Bécsből, ajánlja egészen új saját készítményű zongorait, a legújanyosabb araktér, elvállal mindenféle **ízazításokat és hangolást**, helyben és vidéken is. Lakása: farkasutca 82-ik szám.

(293) (3—3)

Ns Doboka vármegyében **M. Köb-lősen** 180-ig való fűstől álló helységben az összes birtokosságot illető **korcsomárlási jog**, a jövő 1867-ik évi január 1-ső napjától kezdve haszonbérbe kiadandó, árverezés útján a többet ígérőknek; minél fogva a hozzá szólni kívánók 40 frt bántpénz mellett a jövő **sept. hó 29-re** a délelőtti órákban meghívtnak a hely színe; a szerződési pontokat helyt megtudhatni, végre a szerződő illő biztosítékok köteles nyújtani.

(162) (6—*)

Fontos a sörvésben szenvedőkre nézve!

Ki sörvésorvos Krüsi-Althernek Gaiaban, Schweiz Appenzel Cantonban, híres sörvés-elleni-szere meglepő hatásáról meggyőződni akar, e lap kiadó hivatalánál megszerezhet magának egy kis iratkát több száz **bizonyítvánnyal.**

(296) (2—3)

Haszonbérbe adás.

Szamosújvártól három negyed órára eső, az országtól mellett fekvő **Dengeleg** helységében egy jószágrész jó lakó és gazdasági épületekkel ellátva **folyó sept. 29-től** kezdve négy, vagy hat évre bérbe kiadó. Értekezni lehet ügyvéd **SIMON ELEK** irodájában Kolozsvárt bel-középutca 502 szám alatt.

(226) (10—12)

Mínthogy több helyeken hamisított **Pagliano-féle vértisztító szirup** árultatik, ösztönözve érztem magam **Bécsben egy főraktár elhelyezni**, mely **Rafli József** urnál van Prater 15 sz., és az árakat ujjlag le szállítottam. **Egy üveg ára 1 frt 50. 1 tucet 15 frt, 5 tucet 67 frt 50 kr.**

Teljesen fölöslegesnek találom ezen szert bővebben ismertetni, melynek oly sok ezer ember köszönheti egészsége helyre állását.

Részletes leírás kívánatra ingyen küldetik. **PAGLIANO HIERONYM**, gyógytan tanára Florenciazban.